

**PREZES
URZĘDU OCHRONY KONKURENCJI
I KONSUMENTÓW**

DELEGATURA W BYDGOSZCZY

ul. Długa 47,85-034 Bydgoszcz
Tel. 52 345-56-44, Fax 52 345-56-17
E-mail: bydgoszcz@uokik.gov.pl

Bydgoszcz, dnia 22 sierpnia 2014 r.

Znak: RBG-61-05/14/MB-Sz/BS

DECYZJA NR RBG - 15/2014

- I. Na podstawie art. 27 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331, ze zm.) oraz stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy – po przeprowadzeniu postępowania w sprawie podejrzenia stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów wszczętego z urzędu przeciwko Barbarze Przemienieckiej i Wojciechowi Przemienieckiemu – współnikom spółki cywilnej Nauka Tańca Przemienieccy.pl w Olsztynie

- w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów –

uznaje się za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów działania Barbary Przemienieckiej i Wojciecha Przemienieckiego – współników spółki cywilnej Nauka Tańca Przemienieccy.pl w Olsztynie polegającą na stosowaniu we wzorcu umowy „Regulamin Szkoły Tańca i Wdzięku B&W Przemienieccy”, postanowień, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296 ze zm.), których treść jest następująca:

1. **„Szkoła nie ponosi odpowiedzialności za mienie uczestników zajęć (...)”**
§ 1 ust. 9 ww. wzorca;
2. **„Zwrot opłaty oraz rozliczenie opłaty na poczet innych zajęć nie są możliwe w przypadkach wskazanych w § 1 pkt 21 Regulaminu (W przypadkach losowych zdarzeń dotyczących uczestnika, lecz przez niego niezawinionych, a uniemożliwiających mu lub utrudniających w znacznym stopniu wykonanie umowy ze Szkołą Tańca na warunkach określonych niniejszym Regulaminem, istnieje możliwość odstąpienia od regulaminu Szkoły Tańca. W takiej sytuacji osoba zainteresowana powinna skontaktować się z Biurem”– § 1 pkt 21 ww. wzorca)**
§ 4 pkt 6 ww. wzorca;

3. „*Szkoła zastrzega sobie prawo do zmiany Cennika oraz do zmiany niniejszego Regulaminu, o czym poinformuje na stronie internetowej www.przemienieccy.pl*”
§ 5 pkt 2 ww. wzorca,

co stanowi naruszenie art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów i **stwierdza się zaniechanie jej stosowania z dniem 1 kwietnia 2014 r.**

- II. Na podstawie art. 105 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jednolity: Dz. U. 2013 r. Nr 267) w związku z art. 83 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 z późn. zm.)

– działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów –

umarza się postępowanie w sprawie stosowania przez Barbarę Przemieniecką i Wojciecha Przemienieckiego – współników spółki cywilnej Nauka Tańca Przemienieccy.pl w Olsztynie praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, polegającej na stosowaniu we wzorcu umowy „*Regulamin Szkoły Tańca i Wdzięku B&W Przemienieccy*”, postanowienia w brzmieniu: „*Osoby, które nie przestrzegają Regulaminu Szkoły Tańca mogą zostać skreślone z listy uczestników zajęć, co jest równoznaczne z rezygnacją z zajęć przez uczestnika*”

§ 1 pkt 20 ww. wzorca,

które stanowi postanowienie umowne wpisane – na podstawie art. 479⁴⁵ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeksu postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296, z późn. zm.) – do rejestru postanowień wzorców umownych uznanych za niedozwolone, co stanowi naruszenie art. 24 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

UZASADNIENIE

W dniu 28 sierpnia 2013 r. Postanowieniem Nr RBG-210/2013 – Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (dalej: Prezes UOKiK lub organ ochrony konsumentów) wszczął z urzędu postępowanie wyjaśniające mające na celu wstępne ustalenie, czy wzorce umowne stosowane przez szkoły nauki tańca z obszaru województw kujawsko - pomorskiego i warmińsko - mazurskiego zawierają niedozwolone postanowienia umowne, a co za tym idzie, czy miało miejsce naruszenie chronionych prawem interesów konsumentów uzasadniające podjęcie działań określonych w odrębnych ustawach, tj. art. 479³⁸§1 i art. 479³⁹ k.p.c. w związku z art. 385¹-385³ k.c. oraz mające na celu wstępne ustalenie, czy nastąpiło naruszenie uzasadniające wszczęcie postępowań w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów poprzez stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone.

W toku postępowania wyjaśniającego, w związku z wezwaniem Prezesa UOKiK, Barbara Przemieniecka i Wojciech Przemieniecki – współnicy spółki cywilnej Nauka Tańca Przemienieccy.pl w Olsztynie (dalej: Barbara Przemieniecka i Wojciech Przemieniecki lub przedsiębiorcy) przedłożyli wzorzec umowy „*Regulamin Szkoły Tańca i Wdzięku B&W Przemienieccy*”. W wyniku wstępnej kontroli nadesłanego wzorca umownego zaszło podejrzenie stosowania przez przedsiębiorców praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, opisaną w art. 24 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie

konkurencji i konsumentów [Dz. U. Nr 50, poz. 331, z późn. zm.; dalej również: *ustawa o ochronie (...)*], polegającej na zamieszczaniu we wzorcu umownym „*Regulamin Szkoły Tańca i Wdzięku B&W Przemienieccy*” postanowień, które są postanowieniami umownymi wpisanymi - na podstawie art. 479⁴⁵ Kodeksu postępowania cywilnego - do Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone.

Mając powyższe na uwadze – postanowieniem Nr RBG-46/2014 z dnia 31 stycznia 2014r. – Prezes UOKiK wszczął z urzędu postępowanie w sprawie podejrzenia stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, opisanych w sentencji niniejszej decyzji, przeciwko Barbarze Przemienieckiej i Wojciechowi Przemienieckiemu – współnikom spółki cywilnej Nauka Tańca Przemienieccy.pl w Olsztynie.

W toku niniejszego postępowania Prezes UOKiK wezwał przedsiębiorców do ustosunkowania się do przedstawionych zarzutów oraz do wskazania daty, od której wzywani przedsiębiorcy stosują wzorec umowy „*Regulamin Szkoły Tańca i Wdzięku B&W Przemienieccy*”. W odpowiedzi na powyższe wezwanie Barbara Przemieniecka i Wojciech Przemieniecki, w piśmie z dnia 13 lutego 2014r., wskazali, iż nie zdawali sobie sprawy z faktu, że kwestionowane przez Prezesa UOKiK postanowienia stanowią niedozwolone klauzule umowne. Zaznaczają jednocześnie, iż przekonanie o zgodności z prawem przygotowanej regulacji spowodował fakt, że przed zamieszczeniem Regulaminu na stronie internetowej był on analizowany przez prawnika Wydziału Edukacji Urzędu Miasta Olsztyna, który nie zgłaszał zastrzeżeń w odniesieniu do kwestionowanych przez Prezesa UOKiK klauzul. Jednocześnie podkreślają, iż posiadają długoletnie doświadczenie w prowadzeniu szkoły tańca. Przedsiębiorcy oświadczyli, iż niezwłocznie po otrzymaniu zawiadomienia o wszczęciu postępowania przez Prezesa UOKiK zaprzestali stosowania wzorca umowy w brzmieniu zawierającym klauzule niedozwolone wymienione we wskazanym postanowieniu.

Jednocześnie, w piśmie z dnia 13 lutego 2014r. przedsiębiorcy podali zmiany jakich dokonali w treści wzorca uwzględniając uwagi przedstawione przez Prezesa UOKiK. W odniesieniu do § 1 ust. 9 wzorca usunięto zdanie pierwsze o treści: „*Szkoła Tańca nie ponosi odpowiedzialności za mienie uczestników zajęć*”. W § 1 usunięto ust. 20 o treści: „*Osoby, które nie przestrzegają Regulaminu Szkoły Tańca mogą zostać skreślone z listy uczestników zajęć, co jest równoznaczne z rezygnacją z zajęć przez uczestnika.*” W § 4 ust. 1 dodano lit. c) przewidujący, że zwrot opłaty za niewykorzystane zajęcia jest możliwy również „*w razie rezygnacji Uczestnika z kontynuowania kursy, w tym również wypowiedzenia umowy w związku z ze zmianą Cennika lub Regulaminu.*”. W § 4 ust. 2 zd. 1 dodano zapis: „*lub przedłożenia innego dowodu dokonania zapłaty*”. W § 4 usunięto ust. 6: „*Zwrot opłaty oraz zaliczenie opłaty na poczet innych zajęć nie są możliwe w przypadkach wskazanych w § 1 pkt 20 Regulaminu.*”. W § 5 ust. 2 przewidziano prawo Szkoły Tańca do dokonywania zmian Regulaminu lub Cennika wyłącznie w przypadku zaistnienia ważnych przyczyn. Ponadto dodano postanowienie o następującej treści: „*O zmianie i jej przyczynach Szkoła Tańca umieści informacje na stronie internetowej www.przemienieccy.pl. Zmiana Cennika lub Regulaminu wchodzi w życie po upływie 14 dni od daty otrzymania pisemnej informacji o zmianie Cennika lub Regulaminu, uczestnik może, nie wyrażając zgody na zmianę Cennika lub Regulaminu, wypowiedzieć umowę ze skutkiem natychmiastowym. Oświadczenie o wypowiedzeniu umowy dokonuje się bądź w formie pisemnej poprzez wysłanie listu poleconego na adres Biura Szkoły, bądź drogą mailową na adres: szkola@przemienieccy.pl*”. Jako dowód wprowadzenia powyższych zmian przedsiębiorcy wskazali Regulamin zamieszczony na stronie internetowej www.przemienieccy.pl.

Ponadto, przedsiębiorcy wskazali, iż nie są w stanie określić dokładnej daty rozpoczęcia stosowania wzorca umowy „Regulamin Szkoły Tańca i Wdzięku B&W Przemienieccy”. Jednocześnie zaznaczyli, iż z całą pewnością regulamin w brzmieniu zakwestionowanym przez Prezesa UOKiK został umieszczony na stronie internetowej www.przemienieccy.pl nie wcześniej niż w październiku 2013 r.

Prezes UOKiK zawiadomił Spółkę o zakończeniu zbierania materiału dowodowego oraz o możliwości zapoznania się z aktami sprawy (pismo z dnia 17 kwietnia 2014 r.). Przedsiębiorca nie skorzystał z powyższych uprawnień.

Prezes UOKiK ustalił następujący stan faktyczny:

Na podstawie zebranych w toku postępowania dokumentów organ ochrony konsumentów ustalił, iż Barbara Przemieniecka prowadzi działalność gospodarczą pod nazwą Nauka Tańca Przemienieccy.pl Barbara Przemieniecka, Wojciech Przemieniecki prowadzi działalność gospodarczą pod nazwą Wojciech Przemieniecki. Barbara Przemieniecka i Wojciech Przemieniecki są współnikami spółki cywilnej Nauka Tańca Przemienieccy.pl w Olsztynie (NIP spółki: 7393496590).

Z wpisu do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej wynika, iż przedmiotem działalności gospodarczej obu przedsiębiorców są pozostałe formy edukacji artystycznej (85.52.Z).

W ramach prowadzonej działalności przedsiębiorcy stosują formularz informacyjny, wzorzec „Regulamin Studia Tańca Bailamos s.c. Robert Linowski Karolina Linowska Dla grup dziecięcych i młodzieżowych” Przedmiotowe wzorce stosowane są od października 2013 r.

W sprawie praktyki wskazanej w punkcie I.1. sentencji decyzji ocenie poddano klauzulę umowną o treści:

„Szkoła nie ponosi odpowiedzialności za mienie uczestników zajęć (...)”

§ 1 ust. 9 wzorca „Regulamin Studia Tańca Bailamos s.c. Robert Linowski Karolina Linowska Dla grup dziecięcych i młodzieżowych”.

W sprawie praktyki wskazanej w punkcie I.2. sentencji decyzji ocenie poddano klauzulę umowną o treści:

„Zwrot opłaty oraz rozliczenie opłaty na poczet innych zajęć nie są możliwe w przypadkach wskazanych w § 1 pkt 21 Regulaminu (W przypadkach losowych zdarzeń dotyczących uczestnika, lecz przez niego niezawinionych, a uniemożliwiających mu lub utrudniających w znacznym stopniu wykonanie umowy ze Szkołą Tańca na warunkach określonych niniejszym Regulaminem, istnieje możliwość odstępstwa od regulaminu Szkoły Tańca. W takiej sytuacji osoba zainteresowana powinna skontaktować się z Biurem”– § 1 pkt 21 ww. wzorca)
§ 4 pkt 6 ww. wzorca.

W sprawie praktyki wskazanej w punkcie I.3. sentencji decyzji ocenie poddano klauzulę umowną o treści:

„Szkoła zastrzega sobie prawo do zmiany Cennika oraz do zmiany niniejszego Regulaminu, o czym poinformuje na stronie internetowej www.przemienieccy.pl”
§ 5 pkt 2 ww. wzorca.

Na podstawie oświadczenia przedsiębiorców zawartego w piśmie z dnia 13 lutego 2014 r., jak również po zweryfikowaniu przez Prezesa UOKiK treści nowego wzorca umownego przedstawionego przez przedsiębiorców wraz z pismem z dnia 2 kwietnia 2014 r., stwierdzono zaniechanie stosowania praktyk określonych w punktach I.1. - I.3 sentencji niniejszej decyzji z dniem 1 kwietnia 2014 r. Jest to dzień dokonania przez przedsiębiorców wydruku ze strony internetowej www.przemienieccy.pl wzorca umownego „Regulamin Studia Tańca Bailamos s.c. Robert Linowski Karolina Linowska Dla grup dziecięcych i młodzieżowych” uwzględniającego zmiany kwestionowanych przez Prezesa UOKiK postanowień, przedłożonego jako dowód dokonania zmian w w/w wzorcu przez przedsiębiorców wraz z pismem z dnia 2 kwietnia 2014 r. W odniesieniu do § 1 ust. 9 wzorca usunięto zdanie pierwsze o treści: „Szkoła Tańca nie ponosi odpowiedzialności za mienie uczestników zajęć”. W § 1 usunięto ust. 20 o treści: „Osoby, które nie przestrzegają Regulaminu Szkoły Tańca mogą zostać skreślone z listy uczestników zajęć, co jest równoznaczne z rezygnacją z zajęć przez uczestnika.” W § 4 ust. 1 dodano lit. c) przewidujący, że zwrot opłaty za niewykorzystane zajęcia jest możliwy również „w razie rezygnacji Uczestnika z kontynuowania kursy, w tym również wypowiedzenia umowy w związku z ze zmianą Cennika lub Regulaminu.”. W § 4 ust. 2 zd. 1 dodano zapis: „lub przedłożenia innego dowodu dokonania zapłaty”. W § 4 usunięto ust. 6: „Zwrot opłaty oraz zaliczenie opłaty na poczet innych zajęć nie są możliwe w przypadkach wskazanych w § 1 pkt 20 Regulaminu.”. W § 5 ust. 2 wprowadzono postanowienie o zmienionej treści w brzmieniu: „Z ważnych przyczyn Szkoła Tańca zastrzega sobie prawo do zmiany Cennika oraz do zmiany niniejszego Regulaminu. O zmianie i jej przyczynach Szkoła Tańca umieści informacje na stronie internetowej www.przemienieccy.pl. Zmiana Cennika lub Regulaminu wchodzi w życie po upływie 14 dni od daty otrzymania pisemnej informacji o zmianie Cennika lub Regulaminu, uczestnik może, nie wyrażając zgody na zmianę Cennika lub Regulaminu, wypowiedzieć umowę ze skutkiem natychmiastowym. Oświadczenie o wypowiedzeniu umowy dokonuje się bądź w formie pisemnej poprzez wysłanie listu poleconego na adres Biura Szkoły, bądź drogą mailową na adres: szkoła@przemienieccy.pl”.

Mając na uwadze zebrany materiał dowodowy, Prezes UOKiK zważył, co następuje:

Podstawą do rozstrzygnięcia sprawy w oparciu o przepisy u.o.k.i.k jest uprzednie zbadanie przez organ ochrony konsumentów, czy w danej sprawie zagrożony został interes publicznoprawny. Stwierdzenie, że to nastąpiło, pozwala na realizację celu tej ustawy, wskazanego w art. 1 ust. 1, którym jest określenie warunków rozwoju i ochrony konkurencji oraz zasad podejmowanej w interesie publicznoprawnym ochrony interesów przedsiębiorców i konsumentów. Zdaniem organu ochrony konsumentów rozpatrywana sprawa ma charakter publicznoprawny, albowiem wiąże się z ochroną interesu wszystkich konsumentów, którzy są lub będą klientami skarżonego przedsiębiorcy. Zatem uzasadnione było w niniejszej sprawie podjęcie przez Prezesa UOKiK działań przewidzianych w u.o.k.i.k.

Przepis art. 24 ust. 1 tejże ustawy stanowi, iż „Zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów”, natomiast art. 24 ust. 2 określa, iż „Przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne

działanie przedsiębiorcy, w szczególności: 1) stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego; 2) naruszanie obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji; 3) nieuczciwe praktyki rynkowe lub czyny nieuczciwej konkurencji”.

Oceny, czy w danym przypadku mamy do czynienia z praktyką określoną w wyżej wymienionym przepisie należy dokonać na podstawie ustalenia łącznego spełnienia trzech przesłanek, którymi są:

- **działania przedsiębiorcy,**
- **bezprawność tych działań,**
- **naruszenie zbiorowego interesu konsumentów.**

Działanie przedsiębiorcy

Zgodnie z przepisem art. 4 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, ilekroć w ustawie tej jest mowa o przedsiębiorcy, pojmuje się przez to w pierwszej kolejności przedsiębiorcę w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (tekst jednolity: Dz. U. z 2010 r., Nr 220, poz. 1447, z zm.). Przepis art. 2 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej definiuje działalność gospodarczą jako zarobkową działalność wytwórczą, budowlaną, handlową, usługową oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie kopalin ze złóż, a także działalność zawodową wykonywaną w sposób zorganizowany i ciągły. Przedsiębiorcą w rozumieniu art. 4 ust. 1 tej ustawy jest osoba fizyczna, osoba prawna i jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną - wykonująca we własnym imieniu działalność gospodarczą.

Mając powyższe na uwadze, uznać należy, iż Barbara Przemieniecka i Wojciech Przemieniecki – prowadzący działalność gospodarczą jako osoby fizyczne w ramach spółki cywilnej Nauka Tańca Przemienieccy.pl w Olsztynie są przedsiębiorcami w rozumieniu art. 4 pkt 1 u.o.k.i.k. Tym samym jego działania mogą podlegać ocenie w aspekcie naruszenia zakazu stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

Bezprawność działań i naruszenie zbiorowych interesów konsumentów

Ad. I. sentencji niniejszej decyzji.

Zgodnie z art. 24 ust. 2 pkt 1 u.o.k.i.k. za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów uważa się w szczególności stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru.

Należy w tym miejscu wskazać, iż wzorce umowy wykorzystywane przy zawieraniu umów z konsumentami mogą być poddane kontroli abstrakcyjnej. Kontroli abstrakcyjnej wzorca (art. 479³⁶ – 479⁴⁵ k.p.c.) dokonuje się niezależnie od tego, czy wzorzec był, czy też nie był zastosowany w konkretnej umowie. Kontrola taka obejmuje klauzule pojedyncze lub zbiorowe (cały wzorzec lub jego fragment). Oceny postanowień w wypadku kontroli abstrakcyjnej dokonuje SOKiK i wyłącznie do kompetencji tego Sądu należy uznanie postanowień wzorców umów za niedozwolone. Przepis art. 479⁴³ k.p.c. rozszerza prawomocność wyroku wydanego w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za

niedozwolone na osoby trzecie. Skutek tzw. prawomocności rozszerzonej następuje od chwili wpisania wzorca umowy do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, prowadzonego przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, o którym mowa w art. 479⁴⁵ § 2 k.p.c. Konsekwencją umieszczenia postanowienia w rejestrze jest to, że posłużenie się nim będzie miało skutek wprowadzenia do umowy elementu bezwzględnie przez prawo zakazanego. Wpis do rejestru niedozwolonych postanowień umownych oznacza, że od tego momentu stosowanie takiej klauzuli jest zakazane we wszystkich wzorcach umownych. Powyższe stanowisko Prezesa Urzędu zgodne jest z orzecznictwem Sądu Najwyższego, który w uchwale z dnia 13 lipca 2006 r. (sygn. akt III SZP 3/06) stwierdził, iż „(...) **stosowanie postanowień wzorców umów o treści tożsamej z treścią postanowień uznanych za niedozwolone prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów i wpisanych do rejestru, o którym mowa w art. 479⁴⁵ § 2 k.p.c., może być uznane w stosunku do innego przedsiębiorcy za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów (...) oraz, że „wpis postanowienia wzorca do rejestru skutkuje tym, że zakazane jest posługiwanie się wpisaną klauzulą we wszystkich wzorcach umów (...) w oderwaniu od rodzaju umowy lub gałęzi gospodarki, w której umowa została zawarta”.**

W uzasadnieniu do powyższej uchwały Sąd uznał m.in., że „(...) *praktyka naruszająca zbiorowe interesy konsumentów art. 23a u.o.k.i.k.* (w obecnym brzmieniu ustawy jest odpowiednik art. 24 u.o.k.i.k. - przyp. autor) *obejmuje również przypadki wprowadzania jedynie zmian kosmetycznych polegających na przestawieniu wyrazów lub zastąpieniu jednych wyrazów innymi, jeżeli tylko wykładnia postanowienia pozwoli stwierdzić, że jego treść mieści się w hipotezie zakazanej klauzuli. Stosowanie klauzuli o zbliżonej treści do klauzuli wpisanej do rejestru godzi przecież tak samo w interesy konsumentów, jak stosowanie klauzuli identycznej, co wpisana do rejestru (...). Przyjęta powyżej rozszerzająca wykładnia art. 23a u.o.k.i.k. znajduje również uzasadnienie w dyrektywach 93/13 oraz 98/27 a także orzecznictwie ETS dotyczącym zasady efektywności (...)*”.

Nie jest zatem konieczna dokładna literalna identyczność klauzuli wpisanej do rejestru i klauzuli z nią porównywanej, stąd niedozwolone będą także takie postanowienia umów, które mieszczą się w hipotezie klauzuli wpisanej do rejestru, której treść zostanie ustalona w oparciu o dokonaną jej wykładnię.

Mając powyższe rozważania na uwadze, Prezes UOKiK zakwestionował następujące postanowienia:

1. „Szkoła nie ponosi odpowiedzialności za mienie uczestników zajęć (...)”

§ 1 ust. 9 wzorca „Regulamin Studia Tańca Bailamos s.c. Robert Linowski Karolina Linowska Dla grup dziecięcych i młodzieżowych”.

W ocenie Prezesa UOKiK kwestionowany zapis mieści się w hipotezie klauzuli zamieszczonej pod poz. 753 Rejestru, o treści: „*Leader School*” *nie ponosi odpowiedzialności za rzeczy pozostawione na terenie szkoły*” (wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, dalej: SOKiK, z dnia 27 marca 2006 r., sygn. akt XVII AmC 40/05).

SOKiK uznał tego rodzaju postanowienie przedmiotowe postanowienie za niezgodne z art. 385¹ § 1 k.c. ze względu na fakt, iż uwalnia ono przedsiębiorcę od odpowiedzialności za bezpieczeństwo nad mieniem konsumentów w trakcie zajęć. W uzasadnieniu wyroku SOKiK wskazał, iż „*obowiązek dochowania należytej staranności powinien ciążyć na obu stronach*

umowy a zastosowanie we wzorcu kwestionowanego postanowienia potwierdza ocenę, że pozwana dąży do całkowitego uwolnienia się od odpowiedzialności za mienie konsumentów. W ocenie Sądu pozostaje to w sprzeczności z istotą zawartej przez strony umowy, ponieważ konieczność dbania o bezpieczeństwo swych rzeczy może utrudniać konsumentowi prawidłowe korzystanie i uczestnictwo w zajęciach, jest źródłem dyskomfortu, który może uniemożliwić mu osiągnięcie zamierzonego celu.”

Zdaniem Prezesa UOKiK postanowienie stosowane przez przedsiębiorców powoduje identyczne skutki co postanowienie wpisane do Rejestru, bowiem uwalnia przedsiębiorcę od odpowiedzialności za bezpieczeństwo nad mieniem konsumentów w trakcie zajęć. Wobec powyższego, porównywane klauzule są tożsame.

- 2. „Zwrot opłaty oraz rozliczenie opłaty na poczet innych zajęć nie są możliwe w przypadkach wskazanych w § 1 pkt 21 Regulaminu (W przypadkach losowych zdarzeń dotyczących uczestnika, lecz przez niego niezawinionych, a uniemożliwiających mu lub utrudniających w znacznym stopniu wykonanie umowy ze Szkołą Tańca na warunkach określonych niniejszym Regulaminem, istnieje możliwość odstąpienia od regulaminu Szkoły Tańca. W takiej sytuacji osoba zainteresowana powinna skontaktować się z Biurem” – § 1 pkt 21 ww. wzorca)**
§ 4 pkt 6 ww. wzorca.

W ocenie organu ochrony konsumentów kwestionowany zapis mieści się w hipotezie klauzul zamieszczonych pod poz. 727 Rejestru, o treści: *”Przerwanie studiów, ich niepodjęcie lub skreślenie z listy studentów z przyczyn leżących po stronie studenta powoduje brak możliwości zwrotu uiszczonych już czesnego”* (wyrok SOKiK z dnia 27 lutego 2006 r., sygn. akt XVII AmC 105/04), pod poz. 972, o treści: *„W przypadku dobrowolnej rezygnacji z kursu lub dyscyplinarnego skreślenia z listy słuchaczy na zasadach określonych w punkcie 6 Ogólnych Warunków Uczestnictwa zwrot opłat wniesionych za kurs nie przysługuje”* (wyrok SOKiK z dnia 6 marca 2006 r., sygn. akt XVII AmC 21/05).

SOKiK stwierdził, iż tego rodzaju zapisy wyłączają obowiązek zwrotu konsumentowi uiszczonych zapłaty za świadczenia nie spełnione w całości lub w części, jeżeli konsument zrezygnuje z zawarcia umowy lub jej wykonania (art. 385³ pkt 12 k.c.), a ponadto przewidują utratę prawa żądania zwrotu świadczenia konsumenta spełnionego wcześniej niż świadczenie kontrahenta, gdy strony wypowiadają, rozwiązują lub odstępują od umowy (art. 385³ pkt 13 k.c.). SOKiK stwierdził, iż należy mieć na względzie, że nawet przerwanie studiów (tu kursu), ich niepodjęcie lub skreślenie z listy kursantów z przyczyn leżących po stronie konsumenta powoduje uszczerbek majątkowy po stronie przedsiębiorcy, to nie uzasadnia to odmowy zwrotu czesnego/opłat. Kompensacie ewentualnej szkody wynikającej z tego tytułu, służą roszczenia odszkodowawcze, w tym kary umowne, a także odstępnne.

Kwestionowane przez Prezesa UOKiK postanowienie tak jak ww. klauzula wpisana do Rejestru, sankcjonują zasadę, iż w przypadku rezygnacji konsumenta z zajęć wniesione przez niego opłaty nie podlegają zwrotom.

W związku z powyższym należy uznać, iż kwestionowane zapisy z powyższych względów stanowią niedozwolone postanowienie umowne i są tożsame z ww. klauzulą wpisaną do Rejestru.

- 3. „Szkoła zastrzega sobie prawo do zmiany Cennika oraz do zmiany niniejszego Regulaminu, o czym poinformuje na stronie internetowej www.przemienieccy.pl”**
§ 5 pkt 2 ww. wzorca.

W ocenie Prezesa UOKiK kwestionowany zapis mieści się w hipotezie klauzul zamieszczonych w Rejestrze pod poz. **547**, w brzmieniu: „Zmiana wysokości czesnego w ciągu roku akademickiego, może nastąpić jedynie proporcjonalnie do oficjalnego wskaźnika wzrostu kosztów utrzymania” (wyrok SOKiK z dnia 25 lipca 2005 r., sygn. akt XVII AmC 46/05), pod poz. **848**, o treści: „Wysokość odpłatności ustala dyrektor placówki w oparciu o kalkulację kosztów bieżących. Odpłatność może ulec zmianie w ciągu roku szkolnego” (wyrok SOKiK z dnia 6 lipca 2006r ., sygn. akt XVII AmC 60/05), pod poz. **751** w Rejestrze, w brzmieniu: „*Leader School*” zastrzega sobie prawo do zmian w regulaminie, o czym studenci szkoły będą każdorazowo informowani” (wyrok SOKiK z dnia 27 marca 2006 r. sygn. akt XVII AmC 40/05), klauzuli zamieszczonej pod poz. **900** w Rejestrze, w brzmieniu: „Regulamin może ulec zmianie. Wszelkie zmiany w Regulaminie będą podawane do wiadomości na miesiąc przed ich wprowadzeniem i dotyczą wszystkich Studentów uczestniczących w kursach prowadzonych przez *Top English School*” (wyrok SOKiK z dnia 7 sierpnia 2006 r. sygn. akt XVII AmC 92/05) oraz klauzuli zamieszczonej pod poz. **933** w Rejestrze, w brzmieniu: „*Gymnasion* ma prawo zmiany Regulaminu Klubu. Aktualny regulamin Klubu jest dostępny w recepcji” uznanego (wyrok SOKiK z dnia 17 listopada 2005 r. sygn. akt XVII AmC 53/05).

Odnosnie dwóch pierwszych postanowień SOKiK stwierdził, iż tego rodzaju zapisy naruszają art. 385¹ § 1 k.c. oraz art. 385³ pkt 20 k.c tj. kształtują prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interes bowiem uprawniają kontrahenta konsumenta do podwyższania ceny lub wynagrodzenia po zawarciu umowy bez przyznania konsumentowi prawa odstąpienia od umowy.

Zarówno dwa pierwsze z cytowanych postanowień z Rejestru jak stosowane przez przedsiębiorców pozwalają na zmianę wysokości opłat bez możliwości negocjacji, czy też odstąpienia od umowy przez konsumenta. Ponadto są sformułowane w sposób ogólny, nie określają w jakich okolicznościach i na jakich warunkach może dojść do zmiany umowy w tym zakresie.

W związku z powyższym należy uznać, iż kwestionowany zapis w zakresie dotyczącym zmiany cennika stanowi niedozwolone postanowienie umowne, bowiem zmierza do uniemożliwienia konsumentowi odstąpienia od umowy w przypadku zmiany cennika i jest tożsamy z klauzulami wpisanymi do Rejestru pod poz. 547 i 848.

W odniesieniu do postanowień z pozycji 751 i 900 Rejestru, SOKiK uznał ich treść za niedozwoloną ze względu na przyznanie przedsiębiorcy prawa do jednostronnej zmiany treści postanowień umowy w trakcie jej realizacji, bez podania ważnej przyczyny wskazanej w umowie. Sąd wskazał, iż w takim wypadku konsument nie ma prawa do wypowiedzenia umowy bez ujemnych dla niego skutków. Sąd orzekł, iż tak sformułowane postanowienia powodują, że konsument nie znając przyczyn zmian, ani ich treści i zakresu, wyraża zgodę na zmiany i przyjmuje zarazem zobowiązania z nich wynikające. Tym samym postanowienie to wypełnia znamiona niedozwolonej klauzuli umownej, o której mowa w art. 385³ pkt. 10 k.c.

W odniesieniu do ostatniego postanowienia SOKiK w uzasadnieniu wyroku wskazał ponadto, iż postanowienie to stanowi niedozwoloną klauzulę umowną w rozumieniu art. 385³ pkt 4 k.c. gdyż nie zapewnia konsumentom możliwości zapoznania się ze zmianą treści regulaminu zgodnie z art. 384 § 1 k.c. W świetle uregulowania zawartego w art. 384 § 1 k.c. każda umowa zawierana z użyciem wzorca wymaga jego doręczenia drugiej stronie umowy. Sąd zaznaczył, iż umowa zawarta przez Pozwaną na podstawie wzorca nie należy do umów zawieranych w drobnych, bieżących sprawach życia codziennego, nie odnosi się zatem do niej żaden ze wskazanych w ustawie wyjątków (art. 384 § 2 k.c.). Tym samym koniecznym warunkiem do związania słuchacza treścią wzorca umownego przygotowanego przez Pozwaną jest doręczenie go konsumentowi. Zdaniem Sądu, postanowienie to należy uznać za sprzeczne

zarówno z art. 384 § 1 w zw. z art. 384¹ § 1 k.c., ale też z art. 385¹ § 1 k.c. jako godzące w dobre obyczaje i rażąco naruszające interes konsumenta.

W opinii Prezesa UOKiK, zakwestionowane postanowienie stosowane przez Barbarę Przemieniecką i Wojciecha Przemienieckiego w zakresie możliwości zmiany regulaminu jest tożsame z postanowieniami wpisanymi do Rejestru pod poz. 751, 900 i 933. Z treści postanowienia stosowanego przez przedsiębiorców wynika, że informacje o zmianach postanowień regulaminu dokonywane są bez wskazania ważnej przyczyny oraz bez przyznania w takim wypadku konsumentowi prawa do wypowiedzenia umowy bez ujemnych dla niego skutków. Ponadto, zgodnie z treścią postanowienia, zmiany są podawane do wiadomości konsumentów jedynie na stronie internetowej przedsiębiorców. Wywołuje to skutek w postaci naruszenia obowiązku doręczania konsumentom wzorców umów. Jednocześnie brak doręczenia konsumentowi wzorca umowy o zmianie warunków wiążącej strony umowy może skutkować pozbawieniem konsumenta prawa do wypowiedzenia umowy zagwarantowanego w art. 384¹ k.c.

Mając powyższe na uwadze, stwierdzić należy, iż kwestionowane postanowienie stanowi niedozwolone postanowienie umowne i jest tożsame z klauzulami wpisanymi do Rejestru pod poz. 751, 900 i 933.

Reasumując, przedmiotowe postanowienia stosowane przez przedsiębiorców na podstawie przyczyn wskazanych powyżej są tożsame z klauzulami wpisanymi do rejestru postanowień niedozwolonych.

Mając na względzie powyższe – w ocenie organu ochrony konsumentów - sporne postanowienia kształtują prawa i obowiązki konsumentów w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając ich interesy i są tożsame z klauzulami znajdującymi się już w rejestrze.

Wobec tego orzeczono jak w pkt I sentencji decyzji.

Przepis art. 105 § 1 k.p.a. stanowi, że organ administracji państwowej wydaje decyzję o umorzeniu postępowania, gdy postępowanie z jakiegokolwiek przyczyny stało się bezprzedmiotowe. Przesłanką umorzenia postępowania na podstawie tego przepisu jest więc jego bezprzedmiotowość.

Prezes UOKiK doszedł do przekonania, iż kwestionowane postanowienie o treści: *„Osoby, które nie przestrzegają Regulaminu Szkoły Tańca mogą zostać skreślone z listy uczestników zajęć, co jest równoznaczne z rezygnacją z zajęć przez uczestnika”* nie jest tożsame z klauzulami wpisanymi do Rejestru pod pozycją 727 oraz pod pozycją 972. Powyżej wskazane postanowienia wpisane do Rejestru zawierają w swej treści zapisy wyłączające obowiązek zwrotu konsumentowi uiszczonej zapłaty za świadczenie nie spełnione w całości lub w części, jeżeli konsument zrezygnuje z zawarcia umowy lub jej wykonania. Zatem już z samej treści postanowień bezpośrednio wynika, iż w przypadku rezygnacji przez konsumenta z wykonania umowy, nie będzie możliwe uzyskanie zwrotu wniesionych opłat za usługi, które nie zostały na jego rzecz wykonane.

W odniesieniu natomiast do postanowienia stosowanego przez przedsiębiorcę w § 1 pkt 20 wzorca umowy *„Regulamin Szkoły Tańca i Wdzięku B&W Przemienieccy”*, należy stwierdzić, iż tak „wprost” sformułowane zastrzeżenie nie występuje. Nie można zatem domniemywać, iż konsumentowi w żadnym wypadku nie zostaje zwrócona wniesiona opłata za niewykorzystane zajęcia w razie *„skreślenia z listy uczestników zajęć, co jest równoznaczne z rezygnacją z zajęć”*.

Biorąc pod uwagę powyższe, należy zatem stwierdzić, iż w oparciu o brzmienie przywołanego powyżej postanowienia stosowanego przez przedsiębiorców nie można uznać go za tożsame z postanowieniami wpisanymi do Rejestru pod pozycją 727 oraz 972. Przeciwnie założenie mogłoby zostać poczynione jedynie w oparciu o całościowe ujęcie postanowień zawartych we wzorcu „Regulamin Szkoły Tańca i Wdzięku B&W Przemienieccy” w zakresie zwrotów opłat za niewykorzystane zajęcia, uwzględniające systematykę dokumentu i ogólnie przyjętą w niej politykę przedsiębiorców w zakresie dokonywania zwrotów wniesionych przez konsumentów opłat w przypadkach braku pełnej realizacji umowy.

W związku z powyższym, Prezes UOKiK postanowił w drodze decyzji umorzyć postępowanie w ww. zakresie. Treść kwestionowanego zapisu nie wypełnia hipotezy klauzuli wpisanej do Rejestru pod numerem 727 oraz hipotezy klauzuli wpisanej do Rejestru pod numerem 972, a co za tym idzie brak jest tożsamości klauzuli stosowanej we wzorcu umowy będącym przedmiotem kontroli z postanowieniami wpisanymi do Rejestru.

Nadmienić jednak należy, iż treść postanowienia zakwestionowanego w postanowieniu Nr RBG-46/2014 z dnia 31 stycznia 2014 r. rodzić mogła wątpliwości co do dokonywania przez przedsiębiorców ewentualnych zwrotów z tytułu niewykorzystanych zajęć, opłat wniesionych przez konsumentów. Z uwagi jednak na fakt niezwłocznego usunięcia przez przedsiębiorców powyżej wskazanego postanowienia, o czym przedsiębiorcy poinformowali Prezesa UOKiK w pierwszym piśmie, w którym ustosunkowali się do zarzutów przedstawionych w postanowieniu o wszczęciu postępowania, zagrożenie wystąpienia ewentualnych naruszeń zbiorowych praw konsumentów zostało wyeliminowane.

Mając powyższe na uwadze, należało orzec jak w pkt II sentencji.

Stosownie do treści art. 81 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 479²⁸ § 2 kodeksu postępowania cywilnego od niniejszej decyzji przysługuje stronie odwołanie, które wnosi się za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Bydgoszczy do Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia.

*Z upoważnienia Prezesa Urzędu
Ochrony Konkurencji i Konsumentów
Dyrektor Delegatury w Bydgoszczy
Piotr Adamczewski*